

Kela lääketutkimuksen rahoittajana

Tutkimusta lääkepolitiikan tueksi
Kuopio 10.9.2015

Jaana Martikainen
Kelan tutkimusosasto

Kela rahoittaa lääkkeisiin liittyvää tutkimusta

- Kelan tutkimusosaston omana tutkimuksena
 - Kansaneläkelaitoksen tehtävänä on ... harjoittaa etuusjärjestelmien ja oman toimintansa kehittämistä palvelevaa tutkimusta (Laki Kansaneläkelaitoksesta)
 - Monitieteinen tutkimusosasto
 - Lääketutkimustiimi (6 tutkijaa)
- Yhteistyötutkimuksina muiden tutkimuslaitosten ja tutkijoiden kanssa
- Tilaustutkimuksina
- Hallinnoimalla Kelan kuntoutuslain (KKRL) mukaisten varojen jakamista

Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista (566/2005, KKRL 12 §):

- 12 § Edellä 1 momentissa tarkoitettua rahamäärää (*harkinnanvarainen kuntoutus, 2 % vakuutettujen sairausvakuutusmaksuina kertyneestä määrästä*) voidaan käyttää myös **sairauksien ehkäisemiseen sekä kuntoutusta, sairauksien ehkäisyä ja sairausvakuutusta koskevaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.**
- Vuosittain jaettavissa oleva summa määräytyy eduskunnan päätöksen mukaan (tutkimukseen 2,3 miljoonaa euroa vuonna 2015)

Tutkimusrahoituksen haku

- Haku kerran vuodessa
- Ilmoitukset hausta ja aiheista joulu–tammikuussa
 - Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Kelan internetsivut <http://www.kela.fi/tutkimusta-tukemassa>, twitter @kelantutkimus
- Haku päättyy **maaliskuun puolivälissä**
- Rahoitus ensisijaisesti kohdennetun haun aiheisiin
- Lisäksi ajankohtaisista tietotarpeista joustavia hakuja
 - Ilmoitukset Kelan internetsivuilla ja twitterissä.
 - Ilmoituksen voi tilata myös suoraan sähköpostiinsa.

Tutkimusrahoituksen periaatteet

- Päätöstä tehtäessä kiinnitetään huomiota mm. tutkimuksen:
 - **ajankohtaisuuteen, sovellettavuuteen ja hyödynnettävyyteen,**
 - merkitykseen Kelan hoitaman sosiaaliturvan tietotarpeiden kannalta,
 - menetelmien validiteettiin, aineistojen laatuun ja tutkijaryhmän kokeneisuuteen sekä
 - rahoitus- ja aikataulusuunnitelmien selkeyteen ja realistisuuteen.

Tutkimusrahoituksen periaatteet

- Rahoitusta ei myönnetä
 - julkisen terveydenhuollon kehittämiseen,
 - lääketieteelliseen perustutkimukseen,
 - kaupallisiin tarkoituksiin.
- Rahoitus enintään 3 vuoden ajaksi.
- Korkeintaan 300 000 euroa.

Rahoitustuki myönnetään ensi sijassa kohdennetun haun aiheisiin

Kevät 2015 (1)

- **Harvinaislääkkeiden jakelukanavat ja kustannusten korvausjärjestelmät Euroopan unionin maissa**
 - Tutkimuksessa tulee selvittää, onko Euroopan unionin eri maissa otettu käyttöön erityisjärjestelyjä harvinaislääkkeiden jakelussa ja kustannusten korvaamisessa sekä kuvata nämä erityisjärjestelyt. Kattavan ja riittävän yksityiskohtaisen tutkimusaineiston kerääminen edellyttää todennäköisesti sekä monipuolista kirjallisuuslähteiden käyttöä että kyselyä eri maiden lääkkeiden hinta- ja korvattavuusasioista vastaaville viranomaisille tai muille avainhenkilöille.

Rahoitustuki myönnetään ensi sijassa kohdennetun haun aiheisiin (2)

Kevät 2015 (2)

- **Lääkehoidon valintaan vaikuttavat tekijät, kun vaihtoehtoina ovat sairausvakuutuksen ja julkisen terveydenhuollon rahoittamat lääkehoidot**
- Tutkimuksessa tulee selvittää lääkehoidon valintaan vaikuttavat tekijät lääkkeenmäärajien näkökulmasta tilanteissa, joissa vaihtoehtoina ovat sairausvakuutuksen kautta rahoitettava avohoidossa käytettävä lääke ja julkisessa terveydenhuollossa annettava lääke. Menetelmäksi soveltuu esimerkiksi haastattelu tai kysely. Myös valintojen taloudellista merkitystä potilaalle, sairausvakuutukselle ja julkiselle terveydenhuollossa tulee arvioida. Tutkimus voi kohdistua yhteen tai muutamaankin lääkeryhmään tai sairauteen, jotka tulee kuitenkin valita niin, että niissä lääkehoidoista aiheutuu merkittäviä kustannuksia.

Aiempien kohdistettujen hakujen aiheita

- Sähköisen reseptin käyttöönoton vaikutukset terveydenhuollon ja apteekkien toimintaan ja toimintatapoihin sekä lääkehoidon laatuun (2014)
 - Itä-Suomen yliopisto: E-resepti ja sen käyttöönoton vaikutukset lääkkeiden käyttäjien, toimittajien ja määrääjien näkökulmasta Suomessa
- Kelan ja julkisen terveydenhuollon rajapinnat (2013)
 - CHES, THL: Yksityiset terveystalvelut ja lääkkeet lasten hoitoketjussa

Aiempien kohdistettujen hakujen aiheita

- Avohoidossa käytettyjen lääkehoitojen vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus tavanomaisessa hoitotilanteessa (2012).

Sairausvakuutuksen kannalta olennaista on tutkimustieto sellaisista lääkehoidoista, jotka ovat merkittäviä korvausmenojen kannalta ja/tai joiden käyttäjämäärät ovat suuret. Erityisesti toivotaan tutkimuksia, joissa käytetään lääke-epidemiologian menetelmiä ja/tai terveystaloudellisia arviointimenetelmiä.

- Helsingin yliopisto: Biologisten lääkkeiden kustannusvaikuttavuus nivelreuman hoidossa
- Turun yliopisto: Changes in oral anticoagulation therapy and risk of adverse outcomes in Finland

Aiempien kohdistettujen hakujen aiheita

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ja sairausvakuutusjärjestelmän rajapinnat (2012)
 - Fimea: Uusien biologisten lääkkeiden hallittu käyttöönotto ja käytön seuranta Suomessa

Muita rahoitettuja lääkehoitoihin ja lääkekorvauksiin liittyviä tutkimuksia (1)

- CHES, THL: Lääkkeet sydäninfarktin hoidossa, 2013.
- Etelä-Karjalan keskussairaala: Kehitys reumapotilaiden lääkehoidossa, kuntoutusresurssien käytössä, liitännäissairauksien esiintymisessä, työ- ja toimintakyvyttömyyden ja kuoleman riskissä sekä näihin liittyvät yhteiskunnalliset kustannusmuutokset Suomessa vuosina 2000-2013, 2013.
- Fimea: Uusien lääkkeiden käyttöönotto - Kansalaisten ja potilaiden näkökulma, 2014.
- Helsingin yliopisto: Kotihoidossa olevien ikääntyvien turvallisen lääkehoidon varmistaminen koordinoidulla toimintamallilla, 2014.
- Helsingin yliopisto: Statiinien käytön vaikutus veren lipidiarvoihin ja sydäntapahtumien ilmaantumiseen ja kuolleisuuteen sekä muuhun sairastavuuteen – rekisteripohjainen seurantatutkimus, 2010.

Muita rahoitettuja lääkehoitoihin ja lääkekorvauksiin liittyviä tutkimuksia (2)

- Itä-Suomen yliopisto: Alzheimerin tautia sairastavilla lääkkeiden ja sairaalahoidon kustannukset alueen ja sosioekonomisen tilan suhteen, 2014.
- Itä-Suomen yliopisto: Viitehintajärjestelmän vaikutukset alkuperäislääkkeiden käyttöön, 2010.
- Tampereen yliopisto: Lääkekustannukset ja vanhuusiän pitkäaikaishoidon muuttuvat käytännöt, 2012.
- THL: Hintakilpailu ja markkinarakenne lääkemarkkinoilla, 2013.
- THL: Ovatko kohonneen verenpaineen hoidon lääkevalinnat rationaalisia? 2012.
- Turun yliopisto: Statiinien käyttö ja kustannus, 2007.
- Turun yliopisto: Uni- ja rauhoittavien lääkkeiden pitkäaikaiskäyttö Suomessa, 2013.